

Bert Keizer

Het idee dat medische besluitvorming binnen ieders bereik ligt is een misverstand



VINCENT BOON

Autonomie

Een definitie van het begrip zal niet meevallen, maar een vrijwel altijd vergeten aspect van autonomie is dat je het alleen kunt doen gelden te midden van anderen. De man op het onbewoonde eiland beleeft niet het toppunt van autonomie. Het begrip is daar niet van toepassing omdat er niemand is die je persoonlijke ruimte bedreigt. Zo zijn daar ook geen verkeersregels, want er zijn geen medeweggebruikers. Autonomie is de noodzaak om tegen anderen op te boksen, waarbij je gedoseerd om je heen slaat. Anders blijft er niemand over en eindig je op dat onbewoonde eiland.

In ons vak hebben we nogal eens te maken met de meest ernstige uitoefening van autonomie: het zelfgewilde levenseinde, waarbij een mens in gesprek met zijn geliefden uitdrukkelijk uit de kring stapt. Daarnaast is er veel pseudo-autonomie. Wij willen dat de patiënt goed meedenkt over de in te zetten koers, zodat hij zelf, min of meer autonoom, kan besluiten wat hij wil. Wat je dan eigenlijk probeert is de patiënt via een spoedcursus tot een deskundige te maken. Mensen doen dat zelf ook, zo'n spoedcursus, via internet. Dat bespaart over het algemeen net zoveel werk als het oplevert.

Ik probeerde laatst dementie uit te leggen aan een echtgenoot. Ik vertelde dat het gedrag van zijn vrouw niet verwijtbaar was. Hij knikte begrijpend, maar zei bij het afscheid: 'Dat ze zo liegt,

dat vind ik onvergeeflijk. Onvergeeflijk!'

Of probeer eens het verschil uit te leggen tussen een hemorragisch en een ischemisch herseninfarct en de beleidsconsequenties. Noem dan ter verduidelijking vooral niet het hartinfarct, want dan breekt de pleuris uit. Pleuritis, ook zo'n makkie voor de leek, want die pleuraholte is een van de raarste spelonken in de lekenanatomie. Hoge bloeddruk wordt over het algemeen wel goed begrepen, denk je. Totdat je naar het mechanisme vraagt. Ik ben er trouwens niet zo zeker van dat wij dat zelf goed begrijpen.

Nee, voorbij diarree en obstipatie blunderen mensen veelal rond in een merkwaardig attractiepark dat lichaam heet en dat vol staat met allerlei gedrochten die je bestaan op ondoorgroondelijke wijze schragen, of omverhalen.

Een van de lastigste aspecten van de hedendaagse medische praktijk is het heersende idee dat medische besluitvorming binnen ieders bereik ligt. Een misverstand dat ikzelf laatst herontdekte toen ik met mijn eigen afwijkende ecg aan de haal ging.

Ik vind dat we aan een deel van arts-zijn proberen te ontkomen als we de patiënt zo nodig langszij willen hebben in oordeelskracht. Je bent toch ook arts geworden om op een zegenrijke manier gebruik te maken van het feit dat je het beter weet? ■